



TYGODNIK WILEŃSZCZYZNY



www.tygodnik.lt

DZIŚ

w numerze m. in.

- VRK: w debatach wyborczych TV3 i „Laisvės TV” nie została zachowana zasada równości **str. 2**
- 35 lat temu Litwa proklamowała niepodległość **str. 3**
- Grupa MAK wesprze drużynę „Sokół” z Ejszyszek **str. 4**

Rota

- Połączeni tradycją palmy wielkanocnej **str. 1**



- Wileński Katyń **str. 1**

PRENUMERATA 2025

Do 19 marca
trwa prenumerata
na kwiecień
2025 roku.

Za 1,93 euro – miesięcznie
za 23,12 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób
niepełnosprawnych –
1,85 euro – miesięcznie
za 22,18 euro – rocznie.
(indeks 0322)

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

Podwileńskie Rudomino jest Małą Stolicą Kultury Litwy 2025

Wyjątkowy roczny program kulturalny



FOT. VRS.A.LT

W 2025 roku podwileńskie Rudomino nosi tytuł Małej Stolicy Kultury Litwy. Uroczysta inauguracja odbyła się w Centrum Kultury w Rudominie.

„Z wielką radością i dumą ogłaszamy, że Rudomino jest Małą Stolicą Kultury Litwy” – powiedziała podczas uroczystości Edyta Tamošiūnaitė,

wicemer rejonu wileńskiego. Podziękowała działającym w Rudominie placówkom i organizacjom, dzięki którym staraniom ta podwileńska miejscowość zdoby-

ła ten zaszczytny tytuł. „To wynik waszej codziennej pracy oraz wieloletnich wysiłków w pielęgnowaniu naszej wielokulturowości i

(Dokończenie na str. 6)

Wizyta marszałka Sejmu RP Szymona Hołowni w Wilnie

Polska jest sojusznikiem, na którym zawsze będziecie mogli polegać

Polska jest sojusznikiem, na którym zawsze będziecie mogli polegać – powiedział marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej Szymon Hołownia w Wilnie podczas obchodów 35. rocznicy odrodzenia niepodległości Litwy.



Wygłaszając w litewskim parlamencie przemówienie marszałek Sejmu RP podkreślił, że w obliczu obecnych wyzwań geopolitycznych musimy czerpać siłę z wartości, które „legły u podstaw naszej wolności, siły, niepodległości” i które przyświecały naszym narodom, gdy „wrywaliśmy się spod sowieckiego jarzma”. To przywództwo i odwaga.

(Dokończenie na str. 5)

Strażacy ostrzegają przed pożarami traw



FOT. MARIAN PALUSZKIEWICZ

Strażacy ostrzegają, że wypalanie zeszłorocznej trawy jest szkodliwe i bardzo niebezpieczne.

(Dokończenie na str. 2)

VRK: w debatach wyborczych TV3 i „Laisvės TV” nie została zachowana zasada równości

Główna Komisja Wyborcza (VRK) stwierdziła, że w organizowanych przez stację telewizyjną TV3 i Laisvės TV debatach wyborczych przed wyborami parlamentarnymi, które odbyły się w ubiegłym roku, nie została zachowana zasada równości kandydatów.

VRK wszczęła badanie po otrzymaniu skargi. Osoba, która zgłosiła skargę, pytała, dlaczego w audycjach wyborczych, organizowanych przez Laisvės TV, brali udział przedstawiciele tylko 9 partii politycznych i dlaczego w debatach w eterze TV3 uczestniczyli wyłącznie liderzy sześciu najpopularniejszych partii.

Na czwartkowym posiedzeniu

VRK przyznała, że w obu przypadkach nie zostały zapewnione zasady równości i uczciwej konkurencji wśród uczestników



kampanii politycznych, gdyż do programów zaproszono jedynie przedstawicieli wybranych partii.

W sprawie debat, przeprowa-

dzonych przez Laisvės TV, wypowiedziała się Ilona Bondzinskaitė z VRK: „W anonsach audycji podano, że partie, które szkodzą państwowości Litwy, plotą bzdury i wyglądają, jakby spadły z księżycy, nie wezmą udziału w debacie (...) „Laisvės TV” tłumaczyła, że partie zostały wybrane według dwóch kryteriów – popularności w badaniach socjologicznych oraz opinii ekspertów i specjalistów”. W ocenie VRK, jak podkreśliła, te kryteria nie są zgodne z zasadą równości i uczciwej konkurencji.

Członkowie VRK również uznali, że należy skorygować regulacje dotyczące audycji wyborczych.

Na podst. ELTA, VRK

Polacy najliczniejszą grupą turystów w Wilnie



W ubiegłym roku stolicę Litwy odwiedziło ponad 1,2 mln turystów. To o 4 proc. więcej niż w 2023 roku – podaje Wileńska Agencja Rozwoju Turystyki i Biznesu „Go Vilnius”. Większość turystów przyjechała z takich krajów europejskich jak Polska, Niemcy, Lotwa i Wielka Brytania oraz ze Stanów Zjednoczonych Ameryki.

Najwięcej turystów odwiedziło Wilno latem, a największy napływ turystów był w lipcu i sierpniu. Średnio spędzali w mieście niecałe dwa dni. Najwięcej turystów przyjechało do Wilna z

Polski – ponad 100 tys., z Niemiec – 82 tys., z Łotwy – 56 tys., z Wielkiej Brytanii – 48 tys. Najbardziej wzrosła liczba podróżnych z Niemiec – w porównaniu do 2023 roku Wilno odwiedziło o 16 proc. więcej obywateli tego kraju. Łotysze najczęściej odwiedzali stolicę Litwy w grudniu, w okresie Bożego Narodzenia.

Zdaniem Dovilė Aleksandravičienė, szefowej „Go Vilnius”, turystyka w Wilnie powróciła do poziomu 91 proc. sprzed pandemii.

Z badania wynika, że Wilno przyciąga turystów jako nowy,

mniej tradycyjny kierunek podróży – nawet jedna trzecia turystów wybiera to miasto, aby odkryć jeszcze nieodwiedzone miejsca. Ponadto, aż jedna trzecia turystów wraca do litewskiej stolicy ponownie z zamiarem lepszego poznania miasta, tak więc pierwsza wizyta pozostawia bardzo pozytywne wrażenia.

Szacuje się, opierając na danych Państwowej Agencji Danych, że w 2024 r. turystyka przyjazdowa wygenerowała dla Wilna przychody rzędu prawie 400 mln euro.

Fot. Marlena Paszkowska

Strażacy ostrzegają przed pożarami traw

(Dokończenie ze str. 1)

Według danych Departamentu Ochrony Przeciwopozarowej i Ratownictwa, ostatnio strażacy w ciągu jednej zaledwie doby musieli gasić 25 pożarów na terenach otwartych, podczas których pożar łącznie objął powierzchnię około 49 ha. Ogółem w tym roku doszło już do ponad 166 takich pożarów.

Dwa dni temu we wsi Stakliškiai, w rejonie preńskim, doszło do pożaru trawy o powierzchni 10 arów, zagrożone były pobliskie budynki. Gdy strażacy przybyli na miejsce pożaru, ogień

objął powierzchnię około 15 m kw, a w budynku gospodarczym tliła się już słoma. Ściana budynku gospodarczego była dość gorąca. Według wstępnych danych, trawa zapaliła się od palonych gałęzi.

Strażacy przypominają, że za podpalanie zeszłorocznej trawy grozi odpowiedzialność administracyjna. Za palenie trawy, opadłych liści, słomy, odpadów ogrodowych, naruszając wymogi ochrony środowiska, grozi grzywna w wysokości od 30 do 230 euro, a kierownikom przed-

siębiorstw lub innym osobom odpowiedzialnym – od 60 do 300 euro.

Za wypalanie ścierniska, nieskoszonej i nie wywiezionej trawy, trzeć, zboża i innych roślin uprawnych grozi grzywna w wysokości od 50 do 300 euro, kierownikom przedsiębiorstw lub innym osobom odpowiedzialnym – od 120 do 350 euro.

Funkcjonariusze straży pożarnej przeprowadzą w marcu i kwietniu prewencyjne akcje na terenach otwartych, będą obserwować teren za pomocą dronów.

Polska z najniższym bezrobociem w Unii Europejskiej. Jaka sytuacja na Litwie?

W styczniu tego roku Polska i Czechy zajęły pierwsze miejsce wśród krajów Unii Europejskiej z najniższym poziomem bezrobocia.

2,6 proc. wyniosła stopa bezrobocia w Polsce w styczniu br. liczona zgodnie z definicją Eurostatu. To o 0,1 pkt proc. mniej niż przed miesiącem i o 0,4 pkt proc. mniej niż w styczniu 2024 roku.



Polska zajęła tym samym – razem z Czechami (2,6 proc.) – pierwsze miejsce pod względem najniższej stopy bezrobocia w Unii Europejskiej (w poprzednich miesiącach Polska plasowała się na drugiej pozycji). Trzecia była Malta z bezrobociem na poziomie 3 proc.

Dla porównania średnia w Unii Europejskiej wyniosła w tym czasie 6,1 proc., a w strefie euro 6,2 proc.

Największe bezrobocie nadal jest w Hiszpanii i wynosi 10,4 proc.

W styczniu stopa bezrobocia na Litwie wyniosła 6,6 proc. i w porównaniu do grudnia 2024 roku wzrosła o 0,2 pkt proc.

Z danych Eurostatu wynika, że w styczniu br. w Polsce bez pracy pozostawało 464 tys. osób, a na Litwie - 105 tys. W grudniu 2024 r. było ich w Polsce 474 tys., a w styczniu 2024 r. – 526 tys., natomiast na Litwie odpowiednio 99 tys. i 116 tys.

Na podst. ec.europa.eu/eurostat

„Šiaulių bankas” zmieni nazwę

„Šiaulių bankas” zamierza działać pod nową nazwą Artea. „Rebranding jest zmianą strategiczną, częścią fundamentalnej transformacji banku, którą rozpoczęliśmy w zeszłym roku” – powiedział Vytautas Sinius, dyrektor administracyjny „Šiaulių bankas”.



Akcjonariusze banku podejmą decyzję w sprawie zmiany nazwy 31 marca.

Oprócz zmiany nazwy, bank wdraża obecnie nowoczesną bankowość, opartą na chmurze. Wdrożenie nowej platformy bankowej planowane jest na przyszły rok.

W ubiegłym roku „Šiaulių bankas” przedstawił ambitną strategię, której celem jest zostanie najlepszym bankiem na Litwie do 2029 roku. Celem jest znaczące zwiększenie liczby klientów indywidualnych i biznesowych.

Grupa „Šiaulių bankas” obejmuje obecnie bank, spółkę zarządzającą funduszami inwestycyjnymi i emerytalnymi SB Asset Management, spółkę ubezpieczeniową na życie SB draudimas i spółkę leasingową SB lizingas. Po zmianie marki wszystkie spółki grupy będą połączone pod jedną nazwą – Artea.

Na podst. sb.lt

TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Andrzej Kołosowski
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Żdanowicz, radny
samorządu rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Sławomir Subotowicz

Wydawca:
ZSA „Rejspa” Kalvines 5,
Sużany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:
LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt



Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz Fundacji Pomoc Polakom na Wschodzie im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w konkursie „Polonia i Polacy z granicą 2024 – Media i Struktury”



Polscy naukowcy badają wirusa powiązanego z otyłością

Otyłość to nie tylko kwestia stylu życia, zaburzeń hormonalnych czy genetyki. Istnieją wirusy, których związek z występowaniem tej choroby został potwierdzony w badaniach.

Otyłość to choroba cywilizacyjna i globalny problem zdrowia publicznego. Jej rozwój kojarzony jest przede wszystkim z nadmiernym spożyciem kalorii, brakiem ruchu, czynnikami genetycznymi czy zaburzeniami hormonalnymi. Jednak coraz więcej badań sugeruje, że mogą jej sprzyjać także inne czynniki, np. zakażenie wirusem.

Pod koniec lat 80. XX wieku amerykańscy badacze odkryli, że w populacji osób otyłych nawet



60 proc. ma we krwi przeciwciała przeciwko adenowirusowi 36 (HAdV-D36), podczas gdy u osób z prawidłowym BMI odsetek ten był znacząco niższy.

Wirus szybko stał się przedmiotem badań zespołów z całego świata, które starały się określić jego potencjalny wpływ na metabolizm człowieka oraz zwierząt. Przełomowe okazało się badanie z 1992 r., które wykazało, że zakażenie adenowirusem 36 u kurczaków powoduje wzrost ich masy ciała, mimo że ich dieta nie uległa zmianie. Kolejne eksperymenty na myszach i małpach potwierdziły te obserwacje, sugerując, że wirus może mieć wpływ na metabolizm i akumulację tkanki tłuszczowej.

Na podst. **Nasz Dziennik**

Cieńsza warstwa ozonowa nad Litwą

Litewscy meteorolodzy odnotowali nad Litwą zmniejszenie się warstwy ozonowej. Zapewniają jednak, że takie zmiany nie są niebezpieczne dla zdrowia.

„Według danych Kowieńskiej Stacji Meteorologicznej 3 marca 2025 roku ilość ozonu nad Litwą spadła do 280 jednostek Dobsona (DU), to o 28 proc. mniej niż wynosi średnia wieloletnia dla tego dnia – 391 DU. (O dziurze ozonowej mówimy, gdy ilość ozonu spada do 220 DU lub mniej)” – donosi Litewska Służba Hydro-meteorologiczna (LHMT).

Według LHMT, to już trzeci w tym roku spadek ilości ozonu nad Litwą. Pierwszy odnotowano 6 stycznia (255 DU), a drugi 20 stycznia (268 DU).

Rekordowa niska ilość ozonu nad naszym krajem wydarzyła się 21 grudnia 2007 roku (202 DU).

„Zwracamy uwagę na to, że



o tej porze roku Słońce wznosi się coraz wyżej nad horyzontem, a dzień jest coraz dłuższy, jednak intensywność promieniowania ultrafioletowego docierającego do Ziemi jest nadal niższe niż w okresie ciepłym (kwiecień–wrzesień), więc nie należy obawiać się obniżonej ilości ozonu – nie stanowi to zagroże-

nia dla zdrowia ludzi” – informuje LHMT.

Mniejsza ilość ozonu obserwowana jest nie tylko na Litwą, ale również nad Europą Północną i Środkową. Największe odchylenie zarejestrowano nad Danią, północą Niemiec, Skandynawią i krajami bałtyckimi.

Na podst. **meteo.lt**

Duży spadek liczby urodzeń w UE

W 2023 r. we wszystkich państwach członkowskich urodziło się 3,67 mln dzieci, co odpowiada wskaźnikowi 1,38 żywych urodzeń na kobietę w Europie.

Wskaźnik urodzeń w UE spadł o 5,4 procent. Jak poinformował europejski urząd statystyczny Eurostat 8 marca w Luksemburgu, jest to największy spadek w ciągu roku od 1961 r. Według tego raportu, w 2023 r. we wszystkich państwach członkowskich urodzi-

ło się 3,67 mln dzieci, co oznacza wskaźnik 1,38 żywych urodzeń



na kobietę w Europie. W 2022 r. wskaźnik ten wynosił 1,42.

Najwyższy wskaźnik urodzeń odnotowano w Bułgarii – 1,81, następnie we Francji – 1,66 i na Węgrzech – 1,55. Na drugim końcu skali znalazły się Malta (1,06), Hiszpania (1,12) i Litwa (1,18).

W Polsce w 2023 roku liczba urodzeń wyniosła 272 tys., co oznacza spadek o 33 tys. (11 proc.) względem roku poprzedniego. Według GUS „była to najniższa liczba odnotowana w całym okresie powojennym”.

Na podst. **Nasz Dziennik**

Tragiczny finał poszukiwań mieszkanki Grzegorzewa

W sobotę, 8 marca, po południu z rzeki Wilii w Jewju (lit. Vievis) wylowiono zwłoki kobiety – donosi ELTA. Według policji, jest to prawdopodobnie to ciało zaginionej w lutym mieszkanki Grzegorzewa.

Ciało w rzece zauważył spacerowicz, który o zdarzeniu powiadomił policję. Policja ustala przyczynę zgonu.

Przypominamy, że mieszkanka Grzegorzewa (1979 r. ur.) wyszła 9 lutego z domu i do tej pory nie wróciła, miała wyłą-



czony telefon komórkowy. Zaginioną kobietę szukali poli-

cjanci, strażacy i wolontariusze. Fot. **Marlena Paszkowska**

35 lat temu Litwa proklamowała niepodległość

11 marca 1990 roku Najwyższa Rada-Sejm Restytucyjny uchwalił Akt Odrodzenia Niepodległości Państwa Litewskiego. Litwa proklamowała niepodległość jako pierwsza z sowieckich republik.

Akt podkreślał odnowienie i prawną kontynuację państwa litewskiego z okresu międzywojennego, które znalazło się pod okupacją Związku Radzieckiego i utraciło niepodległość w czerwcu 1940 roku. Litwa jako pierwsza z republik radzieckich proklamowała niezależność od chylącego się ku upadkowi Związku Radzieckiego.

Pierwsze posiedzenie Rady Najwyższej Litewskiej SRR rozpoczęło się wieczorem 10 marca 1990 roku. Było ono transmitowane w Narodowym Radiu i Telewizji. Podczas posiedzenia wybrano i zatwierdzono Komisję Skrutacyjną, Komisję Mandatową oraz sekretariat pierwszej sesji. Większość czasu poświęcono omówieniu procedury wyboru przewodniczącego Rady Najwyższej. Spotkanie zakończyło się o godzinie 23.00.

11 marca odbyły się dwa posiedzenia. Praca rozpoczęła się o godzinie 9.00 i trwała do późnego wieczora. Podczas posiedzeń wybrano Przewodniczącego Rady Najwyższej. Został nim Vytautas Landsbergis. Wybrano także Prezydium i potwierdzono uprawnienia premiera. Obowiązki te powierzono Kazimirze Danucie Prunskienė.

Na trzecim posiedzeniu przyjęto zestaw pięciu dokumentów, w tym tymczasową ustawę zasadniczą, która stworzyła podstawy prawne odrodzenia niepodległości. O godz. 22.44 oficjalnie ogłoszono niepodległość państwa litewskiego. Za przywróceniem niepodległego państwa litewskiego głosowało 124 posłów. Kolejne 6 osób wstrzymało się od głosu. Nie było głosów przeciw.

Zebrani na pierwszym posiedzeniu jako deputowani do Rady Najwyższej Litewskiej SRR, pod koniec trzeciego zebrania rozeszli się jako posłowie do demokratycznego parlamentu Republiki Litewskiej.

Władze Związku Radzieckiego uznały Akt Niepodległości za niezgodny z prawem. Michaił Gorbaczow domagał się unieważnienia Aktu i rozpoczął wprowadzanie sankcji gospodarczych przeciwko Litwie, łącznie z blokadą ekonomiczną i zbrojną interwencją w styczniu 1991 roku. 13 stycznia 1991 roku radzieccy żołnierze szturmowali wileńską wieżę telewizyjną. Podczas wydarzeń styczniowych zginęło 14 osób.

Pierwszym państwem, które uznało niepodległość Litwy, była Islandia (11 lutego 1991 roku).

Władze radzieckie zgodziły się uznać niepodległość Litwy 6 września 1991 roku. Dzień Odzyskania Niepodległości jest obchodzony od 1991 roku, a od 1996 roku jest to dzień wolny od pracy.

Skvernelis ponownie przewodniczącym Związku Demokratów „W imię Litwy”

Saulius Skvernelis, lider Związku Demokratów „W imię Litwy”, został wybrany na kolejną kadencję. Wyboru dokonano podczas zjazdu partii, który odbył się w sobotę, 8 marca – donosi ELTA.

W wyborach poparło go 257 delegatów, 2 wstrzymało się od głosu, a 1 osoba głosowała przeciw.

Wybrano też sześciu wiceprzewodniczących: Domas Griškevičius, Linas Kukuraitis, Jekaterina Rojaka, Lukas Savickas, Tomas Tomilinas i Virginijus Sinkevičius.

Saulius Skvernelis kieruje partią od momentu jej powstania w 2023 r., po tym jak część polityków odeszła od Litewskiego Związku Chłopów i Zielonych. „W imię Litwy” ma w Sejmie 15 mandatów.

Analitycy sceny politycznej Litwy zaznaczają, że stosunek przewodniczącego „W imię Litwy” Saulusa Skvernelisa diametralnie się zmienił odnośnie do rozwiązań problemów istotnych dla mniejszości narodowych, jak na przykład kwestia pisowni polskich nazwisk.

– Co robić z takimi (przyp. red. politykami) jak Skvernelis, który powiedział, że nie poprze propozycji o wprowadzeniu znaków diakrytycznych? Wydawało się, nasz największy sprzymierzeniec, tak przynajmniej był traktowany, dzisiaj też jakby daje wstecz – na antenie TVP Wilno w programie Klub Redaktorów nie kryła swego oburzenia redaktorka Edyta Maksymowicz, reagując na oświadczenie Skvernelisa, że jego ugrupowanie Związek Demokratów „W imię Litwy” nie poprze projektu ustawy zezwalającego na zapis w litewskich dokumentach znaków diakrytycznych w nielitewskich nazwiskach.

Fot. **Irs.lt**



NOWINY znad Solczy

Grupa MAK wesprze drużynę „Sokół” z Ejszyszek Inspiracja do działania

5 marca br. mer rejonu sołecznickiego Zdzisław Palewicz spotkał się z przedstawicielami Zarządu Grupy MAK Łukaszem Babikiem i Aleksandrem Wasilewskim w celu omówienia sponsoringu jednego z klubów sportowych w rejonie sołecznickim.

Grupa MAK to największy pośrednik ubezpieczeniowy z polskim kapitałem. Od 30 lat Grupa MAK dba o ochronę ubezpieczeniową tysięcy przedsiębiorstw w Polsce i na świecie, również tych notowanych w giełdowym indeksie WIG20. Istotnym elementem działań sponsoringowych Grupy MAK jest wspieranie sportu. Obok siatkar-



skich emocji, od lat spółka towarzyszy polskim bokserom i siatkarzom, najlepszym klubom żużlowym oraz sportowym klubom akademickim. Mamy nadzieję, że pod skrzydła Grupy MAK trafi też klub sportowy rejonu sołecznickiego.

– Wierzmy, że sport inspiruje do działania, uczy wytrwałości i pomaga osiągać cele – wartości, które są również fundamentem naszej pracy – powiedział podczas spotkania mer rejonu sołecznickiego Zdzisław Palewicz, zaznaczając, że samorząd ciągle wspiera lokalne kluby oraz inicjatywy mające na celu promocję aktywności fizycznej wśród mieszkańców.

Zdaniem mera, współpraca z potencjalnymi sponsorami, takimi jak MAK International, mogłaby stanowić kolejny krok w kierunku wsparcia lokalnych klubów sportowych. Tego rodzaju partnerstwa mogą przyczynić się do rozwoju infrastruktury sportowej, podniesienia poziomu szkolenia zawodników oraz zwiększenia zainteresowania sportem wśród młodzieży.

W nawiązaniu do konkretnej współpracy, gościom została przedstawiona drużyna piłki ręcznej „Sokół” z Ejszyszek. W tym celu Łukasz Babik i Aleksander Wasilewski odwiedzili Szkołę Sportową im. Antoniego Ratkiewicza, gdzie spotkali się z dyrektorem placówki i trenerem Romasem Urvikisem.

Po przedstawieniu działalności Szkoły Sportowej i rozmowach ze szczyptornistami przedstawiciele Grupy MAK wyrazili gotowość sponsoringu. Już w najbliższym czasie drużyna „Sokół” otrzyma nowe stroje, buty, sprzęt.

– Jestem niezmiernie wdzięczny merowi rejonu Zdzisławowi Palewiczowi za nawiązanie kontaktów z Grupą MAK, jak też samej spółce za gotowość współpracy i pomocy finansowej drużyny „Sokół”. Naszym celem jest awansowanie do ekstraklasy, wierzę, że pomoc ze strony MAK nam jak najbardziej temu posłuży – powiedział dyrektor Szkoły Sportowej im. A. Ratkiewicza Romas Urvikis, podkreślając jednocześnie, że sponsoring okaże pozytywny wpływ na rozwój tradycji piłki ręcznej w rejonie, niewykluczone, że pomocy finansowej doczekają się również drużyny siatkarskie.

Kaziukowy koncert solczan w Polsce

Zespół folklorystyczny „Solczanie” 2 marca br. wziął udział w obchodach XXVI Ostródzkich Kaziuków Wileńskich. Uroczystość Ostródzkich Kaziuków symbolicznie była rozpoczęta zapaleniem zniczy przed tablicą przy kościele pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny w Ostródzie, poświęconą Mieczysławowi Czerniawskiemu, wielkiemu orędownikowi Wileńszczyzny. Następnie zgromadzeni wzięli udział w intencjonalnej Mszy świętej. Główne kaziukowe uroczystości odbyły się w hali widowiskowo-sportowej w Ostródzie. Zwolennicy kultury i kuchni kresowej mogli ponadto nabyć tradycyjny chleb wileński, palmy wielkanocne i wyroby rękodzieła z Litwy. Sołeczniczy zespół zaprezentował widzom program koncertowy pod tytułem „Kaziuki Wileńskie”.

Stronę przygotował **Andrzej Kolosowski**

Przedstawiciele Samorządu Rejonu Sołeczniczego na X Europejskim Kongresie Samorządów

Międzynarodowa wymiana dobrego doświadczenia

W dn. 3 - 4 marca br. w Mikołajkach miał miejsce X Europejski Kongres Samorządów. Hasło Kongresu – „Globalne wyzwania – lokalne rozwiązania”. Wydarzenie każdego roku łączy przedstawiciele samorządów, instytucji państwowych, sektora prywatnego i świata nauki w celu analizy najważniejszych bieżących zagadnień z obszaru gospodarczego i administracyjnego.

Międzynarodowe przedsięwzięcie jest jedną z największych platform wymiany dobrego doświadczenia z zakresu zarządzania publicznego. Obecna odsłona Kongresu miała następujące ścieżki tematyczne: Gospodarka i Finanse, Kultura i Edukacja, Polityka i Bezpieczeństwo, Zdrowie, Zrównoważony Rozwój oraz Współpraca Międzynarodowa. Ogółem odbyło się ponad 250 paneli dyskusyjnych. Liczba uczestników wynosiła ponad 2500 osób. Na Kongres przybyły delegacje z 35 krajów. Samorząd rejonu sołeczniczego reprezentowali wicemer Waldemar Śliżewski oraz doradca mera Edgar Ałkowski.

Pierwszy dzień Kongresu był poświęcony omawianiu wpływu sytuacji międzynarodowej na sprawy samorządowe. Dużo uwagi poświęcono efektom konfliktów zbrojnych na nastroje w regionach, miastach i gminach. Podczas sesji plenarnej wystąpił wiceprezes Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, Minister obrony narodowej Władysław Kosiniak - Kamysz. Kolejnym szeroko omawianym zagadnieniem był rozwój sztucznej inteligencji i jej zastosowanie w celu zwiększenia wydajności pracy na płaszczyźnie lokalnej. Swoje obserwacje na temat cyfryzacji oraz wdrażania innowacji przedstawili autorzy badań naukowych



i przedstawiciele administracji samorządowej różnych poziomów. Liczną publiczność zgromadziły także debaty o sprawnym zarządzaniu środkami budżetowymi. Prelegenci przedstawili koncepcję samorządu jako inwestora, rolę urzędów gminnych w obliczu kryzysów energetycznych oraz analizę korzyści płynących ze zwiększania atrakcyjności regionu pod względem turystycznym. Po udziale w debatach uczestnicy Kongresu mieli możliwość udać się na wystawy oraz sesje networkingowe i tam zapoznać się z nowoczesnymi rozwiązaniami z obszarów obrony cywilnej, medycyny, edukacji wczesnoszkolnej i tworzenia szlaków rekreacyjnych.

Oferta drugiego dnia konferencji koncentrowała się na zagadnieniach edukacji i kultury. Szczególną popularnością wśród samorządowców cieszył się panel dyskusyjny na temat partnerstwa między samorządami a instytucjami edukacji w celu tworzenia przyjaznego klimatu zdobywania wykształcenia. W dobie obecnej system kształcenia młodzieży zmagają się z takimi wyzwaniami jak nadmiar informacyjny, konkurencja między placówkami oświaty i dostosowanie programów do wymagań przyszłego rynku pracy. Ekspert z zakresu edukologii i zarządzania oświatą dzielili się cennymi spostrzeżeniami na temat umiejętnego łączenia zagadnień

praktycznych i teoretycznych w budowaniu jakościowego systemu zdobywania wykształcenia. Wielu uczestników również chętnie udało się na panel dyskusyjny poświęcony roli dziedzictwa kulturowego w procesie rozwijania miast i regionów. Prelegenci mówili o strategiach promocji zabytków, wydarzeniach odwołujących się do historii dawnych miejsc i innych aktywnościach przekładających się na wzrost liczby turystów.

Wicemer Waldemar Śliżewski uczestniczył w dyskusji na temat mniejszości narodowych „Mniejszości narodowe i etniczne w gminach i regionach. Jak wzmacniać kulturę lokalną?”. W panelu dyskusyjnym brali udział samorządowcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych z Polski, Ukrainy i Mołdawii. Wicemer przedstawił działalność samorządu rejonu sołeczniczego w obszarze zachowania i rozwijania tożsamości narodowej poprzez edukację, kulturę i aktywność społeczną.

Podsumowaniem X Kongresu Samorządowego w Mikołajkach była gala wieczorowa. Podczas wydarzenia wystąpiła orkiestra Szkoły Sztuk Pięknych im. Stanisława Moniuszki w Sołecznicach oraz soliści Zdzisław Palewicz JR i Jolanta Prowłocka. Artyści przedstawili bogaty repertuar muzyczny, który zawierał utwory litewskie i polskie.

Białowaczczenie otrzymali Karty Polaka

Rosnące zainteresowanie

26 lutego w Białej Wacie odbyła się uroczystość wręczenia Kart Polaka. Dokumenty te, potwierdzające polskie pochodzenie, przekazał mieszkańcom konsul Zbigniew Ciosek z Ambasady RP w Wilnie.

To wydarzenie cieszy się rosnącym zainteresowaniem, a wnioski o Kartę Polaka składają nie tylko pojedyncze osoby, ale całe rodziny z dziećmi. Konsul Zbigniew Ciosek podkreślił, że z przyjemnością ponownie odwiedza Białą Wacę, gdzie wcześniej miał okazję gościć w miejscowym przedszkolu. Wyraził satysfakcję z faktu, że tak wielu mieszkańców dąży do formalnego potwierdzenia swojej polskiej tożsamości. Podczas wydarzenia konsul przekazał również dyrektorze Mire-



nie Szostak z Gimnazjum im. Elżyny Orzeszkowej oraz Dziennemu Centrum Wspólnoty Kraju Białowackiego paczki z ilustrowanymi słownikami ortograficznymi. Zazaczył, że barwne i atrakcyjne wydane materiały edukacyjne zachęcają dzieci do nauki, co ma szczególne znaczenie w przy-

swajaniu trudnych zasad polskiej ortografii. Inicjatorem tego wydarzenia był starosta Białej Waki, Genadij Baranowicz, który aktywnie angażuje się w działania na rzecz podtrzymywania polskiej tożsamości wśród mieszkańców regionu.

Agata Mulerovaitė



Polska jest sojusznikiem, na którym zawsze będziecie mogli polegać

(Dokończenie ze str. 1)

– Co to jest przywództwo? Premier Jerzy Buzek, jeden z największych polityków Polski ostatnich 30 lat, powiedział kiedyś: „przywództwo to mieć odwagę powiedzieć to, co wszyscy sądzimy”. Tym bardziej trzeba dziś chylić czoła przed tymi, którzy w takich niesprzyjających okolicznościach – z trzydziestopięciotysięcznym kontyngentem armii radzieckiej tutaj, na terenie Litwy – mimo to mieli odwagę powiedzieć głośno „jesteśmy niepodległym krajem” – powiedział Szymon Hołownia. – Wielki szacunek dla nich i wielka lekcja dla nas. Odwaga stanięcia przeciwko silniejszemu. Skąd ta odwaga? Bo wartości są ważniejsze niż cena.

– Kiedy dzisiaj zastanawiamy się, gdzie stanąć, jaką pozycję zająć, pozycja odwagi, prawdy wydaje się być wystarczającym drogowskazem. Nie wiesz jak się



zachować? To zachowaj się przyzwoicie. Jeśli biją, zawsze bądź z bitym, a nigdy z bijącym. Jeżeli próbują mówić, że bohater jest dyktatorem, to powtarzaj, że bohater jest bohaterem, a dyktator jest dyktatorem. Dziś potrzeba prostych słów oraz prostych i konkretnych decyzji. Takie czasy wymagają odważnych decyzji.

Musimy zdecydować, że przeznaczymy dużo więcej pieniędzy na obronność, na nasze wspólne bezpieczeństwo – mówił marszałek Sejmu RP.

– Musimy dzisiaj przekraczać wszystkie swoje wątpliwości i uprzedzenia, jeśli chodzi o relacje wewnątrz naszych krajów. Musimy ze zdwojoną siłą trosz-

czyć się o nasze mniejszości narodowe, mieszkające w naszych krajach, o wszystkich słabszych i mniejszych, bo to jest dziedzictwo naszych bohaterów sprzed 35 lat. Słabszy pokazał, że siła jest przy tym, kto broni wartości – zauważył.

– Dzisiaj jest czas na odważne przywództwo w Europie. Dzisiaj jest czas na skupienie się wokół tego, co najważniejsze – wokół bezpieczeństwa, naszych rodzin, naszych krajów, wokół braterstwa. Jesteśmy nie tylko sąsiadami, jesteśmy najbliższym sobie rodzeństwem. Dzisiaj musimy być razem tak bardzo, jak nigdy dotąd. Inaczej przyszłe pokolenia nam tego nie wybaczą – zaznaczył Hołownia.

Marszałek polskiego Sejmu podkreślił, że przyjechał na obchody do Wilna z prostym przesłaniem: „Polska jest sojusznikiem, na którym zawsze będziecie

mogli polegać. Polska jest sojusznikiem, który oferuje zaufanie, który oferuje szacunek. Zawsze oczekujemy tego od partnerów, ale też bardzo stanowczo i jasno to dajemy. W świecie, w którym strach próbuje przejąć kontrolę, ważniejsza jest nadzieja”.

Składając mieszkańcom Litwy życzenia z okazji 35. rocznicy odrodzenia niepodległości, nawiązał do wielkiego litewskiego artysty, związanego również z Polską. Przypomniał, że Mikalojus Konstantinas Čiurlionis powiedział kiedyś: „Na tej ziemi, na której jest wiele małych rzeczy, zdarzają się też rzeczy wielkie i cudowne”. „Droga Litwo, oby te rzeczy wielkie i cudowne zdarzały się Wam codziennie. Niech Bóg błogosławi wolną Litwę. Wszystkiego dobrego z okazji Waszego święta” – zakończył swoje przemówienie marszałek Sejmu RP Szymon Hołownia.

Szef Departamentu Bezpieczeństwa Państwa: dziś szczególnie potrzebujemy zdrowego rozsądku i słuszných decyzji

Dariusz Jauniškis, dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa Państwa (VSD) powiedział, że zagrożenia dla bezpieczeństwa narodowego należy oceniać realistycznie. Choć, zdaniem szefa wywiadu, nie ma powodów do paniki, społeczeństwo i europejscy politycy muszą przygotować się na najgorszy scenariusz.

W piątek Departament Bezpieczeństwa Państwa (VSD) i Drugi Departament Służb Operacyjnych (AOTD) przedstawiły w Sejmie coroczny raport na temat zagrożeń dla narodowego bezpieczeństwa Litwy.

– Mówimy o zagrożeniach – różowe okulary ich nie zmniejszą ani nie zapobiegają. Nie ma powodu do paniki. Panika w trudnych okolicznościach odbiera rozum, zdolność trzeźwej oceny sytuacji i podejmowania właściwych decyzji. A dziś tego szczególnie potrzebujemy – zdrowego rozsądku i słuszných decyzji – mówił Jauniškis na piątkowej konferencji prasowej w Sejmie. – Ostatnie zwroty akcji w wielkiej polityce

powinny być kolejnym sygnałem ostrzegawczym dla nas i całej Europy. Panowie i panie, przygotujmy się i bądźmy gotowi na najgorsze – podkreślił.

ogromnych strat na Ukrainie, obciążenia gospodarki i zubożenia społeczeństwa, Rosja coraz bardziej napędza maszynę wojenną” – powiedział Jauniškis.

partnerów strategicznych. Mogę jedynie zapewnić, że aktywna współpraca litewskiego wywiadu z naszymi amerykańskimi przyjaciółmi i kolegami pozostaje

się na wojnie z Ukrainą. Jeśli dojdzie jednak do zawieszenia broni, Rosja może zacząć przesuwac siły z frontu do innych okręgów wojskowych i przyspieszyć wdrażanie zapowiedzianej w 2022 r. reformy sił zbrojnych w pobliżu naszych granic” – oświadczył podczas konferencji prasowej dyrektor AOTD, pułkownik Elegijus Paulavičius.

W ocenie litewskiego wywiadu jest mało prawdopodobne zakończenie w ciągu najbliższych sześciu miesięcy wojny Rosji przeciwko Ukrainie metodami dyplomatycznymi. „Kreml wie, że ma przewagę nad proukraińskimi demokracjami i z pewnością będzie kontynuował wojnę, dopóki nie uzyska znaczących ustępstw” – czytamy w raporcie.

Odnosząc się do zagrożeń ze strony Białorusi litewski wywiad wskazuje na rosnące zainteresowanie białoruskich służb rodakami na Litwie oraz pracownikami białoruskich firm, które otworzyły tu swe oddziały.

Na podst. ELTA, inf. wł.



Według szefa VSD, głównym zagrożeniem dla Litwy nadal pozostają „coraz bardziej agresywna Rosja, uzależniona od niej Białoruś oraz Chiny, które nie ukrywają swojej wrogości”. „Z każdym rokiem napięcie tylko wzrasta (...) Niestety, mało prawdopodobne jest, aby sytuacja ta uległa zasadniczej zmianie na lepsze w najbliższej przyszłości. Mimo

Mówiąc o ostatnich działaniach administracji Stanów Zjednoczonych, Jauniškis zapewnił, że wywiad nie ocenia wypowiedzi polityków. Dodał jednak, że VSD będzie nadal dążyć do ścisłej współpracy z amerykańskim wywiadem. „Nie leży w kompetencjach wywiadu ocena tego, ani ocena wypowiedzi konkretnych polityków lub liderów

niezmienna” – powiedział szef VSD. – Zrobimy wszystko, co w naszej mocy, żeby to kontynuować. Dziś niezwykle potrzebna jest nam solidarność transatlantycka, aby chronić demokrację” – podkreślił.

– W tej chwili konwencjonalne zagrożenie militarne ze strony Rosji wobec Litwy jest niskie. Wysiłki Kremla nadal koncentrują

Prawa dziecka. 55 tys. zgłoszeń o możliwych naruszeniach

Państwowa Służba Ochrony Praw Dziecka i Adopcji otrzymała w zeszłym roku 55 tysięcy zgłoszeń, dotyczących możliwych naruszeń praw dziecka. Po przeprowadzonych kontrolach potwierdziło się 70 proc. zgłoszeń.

Według danych służby, w 2024 roku najczęściej dzieci doświadczyło przemocy fizycznej – 2626, przemocy seksualnej – 375, przemocy psychicznej – 402 i zaniedbania – 249.

Aktualnym problemem pozostaje

nieumiarkowane spożywanie alkoholu przez osoby dorosłe, przez co nietrzeźwi rodzice nie mogą opiekować się swoimi dziećmi lub stanowią dla nich zagrożenie.

„W zeszłym roku dla prawie 6 tysięcy dzieci należało zapewnić bezpieczne otoczenie, w większości przypadków rodzice byli pod wpływem alkoholu lub innych substancji i nie byli w stanie zająć się swoim dzieckiem. Na szczęście w większości przypadków tymczasowe bezpieczne otoczenie i opiekę nad dziećmi



zapewnili ich krewni lub inne bliskie osoby” – powiedziała szefowa służby.

Według danych służby, w 2024 r. najczęściej zgłoszeń o możliwych naruszeniach praw dziecka zgłosili funkcjonariusze policji – 65 proc. Dzieci również same zgłaszały naruszenia, z których 80 proc. potwierdziło się.

W 2023 roku Służba Ochrony Praw Dziecka i Adopcji otrzymała 57 471 zgłoszeń o możliwych naruszeniach praw dziecka.

Na podst. vaikoteises.lrv.lt

Wyjątkowy roczny program kulturalny

(Dokończenie ze str. 1) tradycji” – podkreśliła. Dodała, że roczny program kulturalny, który będzie realizowany przez Rudomino jako Małą Stolicę Kultury Litwy, jest wyjątkowy, gdyż łączy wszystkie działające we wsie placówki i organizacje.

„Wierzę, że ten projekt zjednoczy, pobudzi kreatywność i aktywność mieszkańców. Co miesiąc będziemy zapraszać na różne wydarzenia, podczas których zarówno dzieci, jak i dorośli znajdą coś dla siebie” – powiedziała wicemerc Edyta Tamošiūnaitė.

Na inaugurację przybyła posłanka Rita Tamašūnienė, aby razem z mieszkańcami Rudomina cieszyć się z tytułu. Zaznaczyła, że dzięki niemu o Rudominie dowie się cała Litwa. „To wspaniale, że małe miejscowości mają szansę pokazać to, co mają najpiękniejsze i najcenniejsze” – powiedziała polityk. Życzyła

Rudominie sukcesów w organizacji zaplanowanych wydarzeń i realizacji różnych projektów. Obecny na uroczystości dyrektor Administracji Samorządu Rejonu Wileńskiego, Vytautas Vansavičius jest przekonany, że program obchodów, przygotowany przez Rudomino jako Małą Stolicę Kultury Litwy, to wiadomość całemu krajowi, że kultura w rejonie wileńskim jest żywa, pielęgnowana i kochana. Wielka szkoda, że język polski, język większości mieszkańców rejonu wileńskiego – jak też Rudominy został wyeliminowany z plakatów, afisz i flag imprezy inauguracyjnej tego ważnego wydarzenia. Na inaugurację przybyli też radni, samorządowcy, przedstawiciele placówek kulturalnych i oświatowych.

Uroczystość uświetnił występ Orkiestry Dętej z Podbrodzia (pod batutą Bronislovasa Vilimasa). Goście mieli okazję



obejrzeć krótki film animowany o tym, jak mali mieszkańcy zinterpretowali legendę o pochodzeniu nazwy Rudomina. Podczas inauguracji zaprezentowano projekt Mała Stolica Kultury Litwy, który został zapoczątkowany w 2014 roku przez Litewski Związek Wspólnot Wiejskich w celu wzmocnienia lokalnych społeczności, promowania działalności kulturalnej w regionach oraz zwrócenia uwagi na dziedzictwo kulturowe i potencjał twórczy małych miejscowości. Rudomino ubiegało się o tytuł Małej Stolicy Kultury Litwy 2025 z inicjatywy przewodniczącego Centrum Wspólnoty Gminy Rudomino Władysława Kaczanowskiego, partnerem projektu było Centrum Kultury w Rudominie

i jego dyrektorka Wioleta Cereszka, a kierownikiem projektu – Aleksandra Žuk-Butkuvienė. „Siłą tego projektu jest nasza silna społeczność. Bez tej społeczności trudno byłoby nawet marzyć o tym, aby Rudomino stało się małą stolicą kultury. Obiecujemy, że na pewno zrealizujemy wszystkie projekty, które przygotowaliśmy wspólnie z naszymi partnerami – instytucjami zlokalizowanymi w Rudominie” – powiedziała Wioleta Cereszka. Centrum Wspólnoty Gminy Rudomino, jako realizator projektu, wspólnie z głównym partnerem – Centrum Kultury w Rudominie oraz placówkami kulturalnymi i oświatowymi, organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami biznesu, działającymi w Ru-

dominie, planuje realizację wielu wydarzeń o zasięgu krajowym i międzynarodowym: festiwali, wystaw, przedsięwzięć artystycznych, konferencji, imprez kulturalnych i sportowych, w których każdy chętny będzie mógł wziąć udział. Celem jest zapoznanie gości Rudomina z historią, tradycjami, życiem kulturalnym i społecznym tej miejscowości oraz promowanie tej podwileńskiej miejscowości na całej Litwie.

Warto śledzić profil „Rudamina – Mažoji Lietuvos kultūros sostinė 2025” („Rudomino – Mała Stolica Kultury Litwy 2025”) na Facebooku oraz Instagramie, gdzie na bieżąco będzie podawana informacja o organizowanych wydarzeniach.

Na podst. vrsa.lt, RKC



Spotkanie partnerów w ramach międzynarodowego projektu ekologicznego

Promocja tematyki ekologicznej

27-28 lutego w ramach realizacji projektu „Zaangażowanie społeczności w regionie przygranicznym Litwy i Polski na rzecz dobrostanu środowiska i wzmocnienia zrównoważonej współpracy” w Solecznikach odbyło się spotkanie robocze partnerów projektu.

Podczas spotkania omówiono planowaną realizację działań projektowych oraz możliwości wykorzystania lokalnych zasobów turystycznych w organizacji zajęć i edukacji o tematyce ekologicznej. Podczas dyskusji przedstawiciele partnerów dzielili się swoimi doświadczeniami w realizacji projektów proekologicznych oraz spostrzeżeniami na temat potrzeby edukacji ekologicznej, a także przedstawiali propozycje i przykłady działań, które mogłyby zachęcić lokalne społeczności do zainteresowania się ekologią, ideami zrównoważonego rozwoju i ochroną przyrody.

Samorząd Rejonu Solecznickiego, Centrum Turystyki i

Młodzieży Rejonu Solecznickiego oraz Starostwo Powiatowe w Sokółce zrealizują projekt, którego głównym celem jest wzmocnienie świadomości ekologicznej na pograniczu litewsko-polskim. Całkowita wartość projektu stanowi 158 675,22 euro, z czego dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 126 940,16 euro.

W ramach realizacji projektu wspólnie z partnerami zostaną zorganizowane różne działania dla mieszkańców rejonu solecznickiego i powiatu sokulskiego: imprezy edukacyjne o tematyce ekologicznej, obozy dla dzieci, wizyty studyjne, wędrowki piesze i konkursy. Centrum Turystyki i Młodzieży Rejonu Solecznickiego zakupi rowery i kijki do nordic walking. Partnerzy utworzą laboratoria przyrodnicze, które będą wykorzystywane do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Wspólnie z mieszkańcami obu krajów zasadzi się około 10 000 różnego rodzaju roślin,



przyczyniając się w ten sposób do rozwoju terenów zielonych w obu regionach. Zdobyta w trakcie realizacji projektu wiedza i umiejętności praktyczne zostaną usystematyzowane, a na ich

podstawie powstanie publikacja zawierająca przykłady praktycznych działań i pomysłów na edukację ekologiczną.

Mamy nadzieję, że projekt przyczyni się do popularyzacji

idei ochrony środowiska, zrównoważonego rozwoju i ekologicznych zachowań oraz ukształtowania odpowiedzialnej postawy wobec ochrony przyrody wśród mieszkańców.



W stolicy



Samorząd inwestuje 8 mln euro w ochronę dziedzictwa

Samorząd m. Wilna w ochronę obiektów dziedzictwa oraz cenne pod względem historycznym budynki zainwestuje w tym roku 8 mln euro. Kolejne 1,6 mln euro w ochronę obiektów dziedzictwa zainwestują sami mieszkańcy stolicy.

Cenne pod względem historycznym budynki będą odnawiane w ramach samorządowego programu ochrony obiektów dziedzictwa, w ramach którego przewidziano zostanie do 80 proc. kosztów renowacji zewnętrznej – fasad, dachów, balkonów, drewnianych okien i drzwi.

W tym roku zaktualizowano regulamin programu i rozszerzono możliwości otrzymania finansowania. Wydłużono okres składania wniosków i rozszerzono obszar kwalifikujący się do udziału w programie. Wnioski mogą składać właściciele budynków, zarządcy nieruchomości lub najemcy długoterminowi. W ramach jednego wniosku można ubiegać się o kilka komponentów. Termin składania wniosków upływa 31 sierpnia bieżącego roku.

Na rok 2025 przewidziano 5 kierunków finansowania:

- renowacja zewnętrznych elementów obiektów dziedzictwa kulturowego w Wilnie;
- renowacja zewnętrznych elementów budynków dziedzictwa kulturowego na tere-



nach dziedzictwa kulturowego w Wilnie;

- renowacja elementów fasad budynków mieszkalnych będących w stanie awaryjnym;
- renowacja architektury drewnianej;
- odtworzenie lub restaurowanie drewnianych okien, drzwi, drewnianych lub wykonanych z innych materiałów bram wjazdowych.

W tym roku priorytetowo traktowane będą będące w stanie awaryjnym cenne pod względem historycznym budynki przy ulicach Didžioji, Vilniaus, Trakų, Vokiečių, Pilies. Jak również budynki przy ulicach Aušros Vartų, Maironio, B. Radvilaitės, Dominikonų, J. Basanavičiaus, Bazilijonų, Bokšto, Totorių, Arklių, Klaipėdos, Pylimo.

W ubiegłym roku do Pro-

gramu Zarządzania Dziedzictwem Kulturowym wpłynęło 191 wniosków. Łączna kwota zgłoszonych projektów wynosi prawie 12 mln euro. Największa liczba wniosków (39) dotyczyła renowacji będących w stanie awaryjnym balkonów (379 balkonów) i innych elementów elewacji. Planowane jest również odtworzenie i zagospodarowanie 327 drewnianych okien i 81 drzwi. Na początku bieżącego roku zaczęto już podpisywać umowy z wnioskodawcami.

Program realizuje Agencja Odnowy Starówki Wileńskiej. Pracownicy tej instytucji udzielają konsultacji wnioskodawcom. Osoba do kontaktów – Kęstutis Masaitis, e-mail: k.masaitis@vsaa.lt, tel. +370 656 26 856.

Promocja zrównoważonych rozwiązań

W ramach promowania zrównoważonych i przyjaznych dla środowiska rozwiązań Samorząd m. Wilna przyzna częściowe finansowanie mieszkańcom, którzy zrezygnują z instalacji grzewczych na paliwa kopalne. Mieszkańcy, którzy zainstalują urządzenia na odnawialne źródła energii lub podłączą się do scentralizowanego systemu dostaw ciepła spółki „Vilniaus šilumos tinklai”, będą mogli otrzymać do 15 proc. bezwrotnego dofinansowania.

Dofinansowanie będzie przyznawane na zastąpienie urządzeń wytwarzających ciepło z paliw kopalnych wydajnymi pompami ciepła wykorzystującymi energię geotermalną, hydrotermalną lub aerotermalną. Dofinansowanie mogą otrzymać osoby fizyczne, które zrealizowały projekt w zarządzanym na zasadzie prawa własności budynku mieszkalnym lub niemieszkalnym, który jest należycie zarejestrowany i spełnia określone wymagania dotyczące ukończenia. Obiektem tym

może być dom jednorodzinny, mieszkanie w bloku mieszkalnym lub domek letniskowy.

Dofinansowanie przyznawane jest jedynie wtedy, gdy produkcja ciepła była wcześniej oparta



na technologiach spalania paliw kopalnych, takich jak piece opalane węglem lub torfem, kominki lub inne instalacje grzewcze, które nie były podłączone do sieci ciepłowniczej. Oprócz tego przed złożeniem wniosku stara instalacja powinna być zdemonstrowana i przekazana podmiotom zajmującym się gospodarką odpadami.

W przypadku ubiegania się o podłączenie do sieci ciepłowniczej, obiekt powinien znajdować się w strefie zaopatrzenia w ciepło z sieci ciepłowniczej lub w strefie konkurencji określonej w samorządowym Planie Specjalnym Gospodarki Ciepłej.

Mieszkańcy mogą składać wnioski do Wydziału Energetyki Samorządu m. Wilna drogą elektroniczną, tj. poprzez wypełnienie elektronicznego formularza wniosku o świadczenie usług lub za pomocą innych środków komunikacji elektronicznej, jak również pocztą, osobiście lub przez pełnomocnika. Wnioski mogą składać zarówno osoby fizyczne, jak też upoważnieni ich przedstawiciele lub firma dostarczająca energię ciepłą w imieniu osób fizycznych. Samorząd zobowiązuje się do poinformowania mieszkańców o decyzji o przyznaniu dofinansowania w ciągu 20 dni roboczych oraz do przekazania środków w ciągu dwóch miesięcy od podjęcia decyzji.

§ Zapytaj, nie zblądzisz!

Porady prawne

Dlaczego Państwowa Inspekcja Pracy zaostrza kontrolę osób pracujących Nielegalnie? (3)

Pracodawcom nielegalnie zatrudniającym pracowników grożą kary finansowe. Po tym, gdy 1 lipca 2024 r. weszły w życie zaostrzone kary za nielegalną pracę, grzywny dla pracodawców (osób fizycznych) wynoszą od 2 000 do 5 000 euro, dla pracodawców (osób prawnych lub innych odpowiedzialnych osób) – od 1 500 do 5 000 euro. Za powtórne naruszenie grozi grzywna w wysokości od 5 000 do 6 000 euro. Pracodawcy (osoby prawne) są karani grzywną w wysokości od 3 do 12-krotności minimalnego miesięcznego wynagrodzenia (MMA) za każdego nielegalnego pracownika. Pracodawca (osoba prawna), który został już ukarany za to wykroczenie w ciągu ostatnich 2 lat, podlega karze grzywny w wysokości od 6 do 24 MMA za każdego nielegalnego pracownika. Ponadto, w przypadku wykrycia nielegalnej pracy, pracodawca jest zobowiązany do wypłacenia nielegalnemu pracownikowi wynagrodzenia w wysokości nie mniejszej niż 3 MMA.

Należy podkreślić, że od 1 lipca 2024 r. informacje o naruszeniach prawa popełnionych przez pracodawców (osoby prawne i fizyczne) są publikowane na stronie internetowej Państwowej Inspekcji Pracy. Publikowana informacja zawiera szczegółowe dane identyfikacyjne osób prawnych i fizycznych, które popełniły wykroczenie, jak również artykuł aktu prawnego, na podstawie którego wykroczenie zostało stwierdzone. Informacja publikowana jest przez okres jednego roku, z wyjątkiem informacji o przestępstwach przewidzianych w częściach 1 i 7 art. 56 oraz w części 1 art. 56 Ustawy o zatrudnieniu Republiki Litewskiej, które są publikowane przez okres trzech lat.

Termin publikacji informacji liczony jest od dnia wykonania postanowienia administracyjnego Państwowej Inspekcji Pracy lub od dnia wejścia w życie orzeczenia w sprawie o wykroczenie lub w sprawie administracyjnej. Po upływie odpowiednio rocznego lub trzyletniego terminu informacja ze strony internetowej Państwowej Inspekcji Pracy jest usuwana.

W Wilnie – 80 nowych trolejbusów

Trwa odnowa taboru stołecznej zajezdni trolejbusowej – po ulicach Wilna kursują już 62 nowe trolejbusy „Škoda 32 Tr”, kolejne 18 przygotowywane są do eksploatacji i wkrótce wyjadą na ulice. Do końca



marca po stołecznych ulicach ma kursować 91 takich pojazdów.

Przypomnijmy, w 2023 roku spółka „Vilniaus viešasis transportas” (VVT) nabyła od „Škoda Group” łącznie 91 trolejbusów. Ogólna wartość umowy – ponad 52 mln euro.

Nowe trolejbusy „Škoda 32 Tr” należą do najnowocześniejszych w Europie. Mogą przejechać do 20 km w trybie jazdy autonomicznej, kierowcy mogą więc łatwiej omijać przeszkody, a nawet jechać po trasach, na których nie ma sieci trakcyjnej. Trolejbusy są również wyposażone w zaawansowane systemy bezpieczeństwa – przyciski SOS, kamery monitoringu, automatyczny system gaśniczy i funkcję unikania kolizji.

Trolejbusy są przystosowane do pasażerów o indywidualnych potrzebach – wyposażone są w rampy, taśmy mocujące czy paski dotykowe, mające pomóc osobom niedowidzącym w poruszaniu się wewnątrz trolejbusu. Zainstalowano w nich również specjalne przyciski pomocy i ekrany informacyjne. Oprócz tego, pasażerowie mogą wygodnie przewozić rowery, korzystać z gniazd USB i bezpłatnego Wi-Fi.

Spółka „Vilniaus viešasis transportas” planuje również dalszą modernizację taboru – w marcu-kwietniu ze zwycięzcą przetargu ma zostać podpisana umowa na zakup dodatkowych 73 nowych trzyosiowych trolejbusów niskopodłogowych. Będą one wyposażone w elektryczny system ogrzewania i wentylacji, baterie trakcyjne umożliwiające przejechanie co najmniej 20 km bez zasilania z sieci trakcyjnej i będą mogły mieścić co najmniej 110 pasażerów.

Jednocześnie rozpoczęto odnawianie taboru autobusowego – Rada Samorządu m. Wilna podjęła decyzję o zakupie 161 nowych autobusów zeroemisyjnych. W oparciu o tę decyzję spółka „Vilniaus viešasis transportas” ogłosi przetarg publiczny na zakup autobusów elektrycznych i wodorowych. Eksploatacja nowych autobusów ma się rozpocząć w latach 2026-2027.



Prognoza pogody na tydzień						
Czwartek 13 marca	Piątek 14 marca	Sobota 15 marca	Niedziela 16 marca	Poniedziałek 17 marca	Wtorek 18 marca	Środa 19 marca
12°C	6°C	4°C	6°C	5°C	5°C	6°C
5°C	-1°C	-2°C	-3°C	-2°C	-3°C	-2°C
Księżyc:						
1 KWADRA		PEŁNIA		OSTATNIA KWADRA		NÓW

KALENDARZ CODZIENNY

Czwartek, 13 marca
Słońce: wsch. – 6.38, zach. – 18.18
Długość dnia – 11 godz. 40 min.
Bożeny, Ernesta, Marka, Krystyny, Patrycji, Salomona,
Piątek, 14 marca
Dzień Liczby Pi
Słońce: wsch. – 6.36, zach. – 18.20
Długość dnia – 11 godz. 44 min.
Ewy, Jakuba, Leona, Matyldy, Michala
Sobota, 15 marca
Światowy Dzień Praw Konsumenta
Słońce: wsch. – 6.33, zach. – 18.22
Długość dnia – 11 godz. 49 min.
Klemensa, Longina, Ludwika, Matrony, Zachariana
Niedziela, 16 marca
II Niedziela Wielkiego Postu
Dzień Księgonosza na Litwie
Słońce: wsch. – 6.31, zach. – 18.24

Długość dnia – 11 godz. 53 min.
Abrahama, Gabriela, Hilarego, Izabeli, Walentego
Poniedziałek, 17 marca
Dzień Św. Patryka
Światowy Dzień Morza
Słońce: wsch. – 6.28, zach. – 18.26
Długość dnia – 11 godz. 58 min.
Gertrudy, Jana, Patryka, Reginy, Zbigniewa
Wtorek, 18 marca
Światowy Dzień Pracy Socjalnej
Słońce: wsch. – 6.26, zach. – 18.28
Długość dnia – 12 godz. 02 min.
Anzelma, Cyryla, Edwarda, Felicisa, Marty, Narcyza
Środa, 19 marca
Uroczystość św. Józefa,
Oblubieńca NMP
Słońce: wsch. – 6.23, zach. – 18.30
Długość dnia – 12 godz. 07 min.
Bogdana, Józefa, Marcellego, Marka

13 MARCA
1873 – urodziła się we Lwowie Maryla Wolska, poetka okresu Młodej Polski (*Dzbanek malin*) (zm. 1930).
1923 – urodził się w Wilnie Emil Karewicz, aktor (por. „Mądry” z *Kanału*, król *Władysław Jagiełło z Krzyżaków*, Brunner ze *Stawki większej niż życie*).
1963 – odbył się pierwszy seans filmowy w wileńskim kinie „Planeta”, najstarszym z działających dziś, od 1997 – „Skalwija”.
14 MARCA
1503 – zmarł kardynał Fryderyk Jagiellończyk, arcybiskup gnieźnieński, prymas Polski i Litwy, biskup krakowski (ur. 1468); syn króla Kazimierza IV.
15 MARCA
1493 – do hiszpańskiego portu Palos powróciła wyprawa K. Kolumba, zakończyła się pierwsza historyczna podróż do Nowego Świata (12 X 1492 odkryta Ameryka).
1848 – w Peszcie wybuchło powstanie węgierskie o odłączenie od Austrii (stłumione w 1849) – początek Wiosny Ludów w Europie Wschodniej.
1923 – wschodnia granica Polski została uznana przez Radę Ambasadorów Ententy (z inkorporacją Litwy Środkowej).
16 MARCA
1823 – urodził się w Kupiszkach Kazimierz Łapczyński, budowlany,

etnograf, botanik (*Flora litewska w „Panu Tadeuszu”*) (zm. 1892).
1973 – większość europejskich Kościołów luterańskich i reformowanych podpisały Konkordię Leuenberską (Szwajcaria).
17 MARCA
1938 – wykorzystując wzrost incydentów granicznych i śmierć żołnierza KOP i ze względu na zagrożenie ze strony Niemiec Polska wystosowała ultimatum wobec Litwy z żądaniem natychmiastowego nawiązania stosunków dyplomatycznych; przyjęte przez Litwę.
18 MARCA
1923 – urodziła się we w. Towianki (r. kiejdański) Kalina Skłodowska-Antonowicz, etnograf, polonistka i muzealnica, działaczka polonijna na Litwie (zm. 2003); po wojnie w Torunie.
1943 – zmarła Helena Mniszkówna (Rawicz Radomska), pisarka, autorka romansów z życia wyższych sfer (*Trędowata*) (ur. 1878).
– kierownictwo Walki Cywilnej ogłosiło, że szmalcownictwo (wymuszanie okupu na ukrywających się Żydach) będzie karane śmiercią.
19 MARCA
1923 – urodził się w Nowych Święcianach Antoni Dilys, ksiądz wielu parafii Wileńszczyzny (zm. 2019).
2013 – inauguracja pontyfikatu papieża Franciszka. **Wl. P.**

** OSTATNIA STRONA ** OSTATNIA STRONA **

Wręczono Polskie Nagrody Filmowe Orły 2025. Kto otrzymał statuetki?

W Teatrze Polskim im. Arnolda Szyfmana w Warszawie skończyła się 27. gala Polskich Nagród Filmowych Orły 2025. Galę zdominował film „Dziewczyna z igłą”, który – wraz z jego twórcami – otrzymał łącznie aż 11 statuetek.

Trine Dyrholm i Julian Świeżewski zostali uhonorowani za najlepsze role drugoplanowe w – kolejno – „Dziewczynie z igłą” i „Białej odwadze”. Statuetka w kategorii odkrycie roku trafiła do Marii Zbąskiej za „To nie mój film”.

Wcześniej nagrodę za montaż wręczono Agnieszce Gliškiej za „Dziewczynę z igłą”. Za muzykę do tego filmu wyróżniono Frederikke Hoffmeier, za kostiumy – Małgorzatę Fudalę, za charakteryzację – Anne Cathrine Sauerberg, za scenografię – Jagnę Dobesz, a za zdjęcia – Michała Dymka.

W kategorii najlepszy dźwięk zwyciężyli Johnnie Burn i Tarn Willers („Strefa interesów”).

Laureatami Polskich Nagród Filmowych Orły 2025 za najlepsze role pierwszoplanowe w kolejno – „Dziewczynie z igłą” i „Białej odwadze” – zostali Vic Carmen Sonne i Filip Pławiak.

Dominacją „Dziewczyny z igłą” Najlepszym reżyserem został z kolei Magnus von Horn za reżyserię „Dziewczyny z igłą”.

Zgodnie z oczekiwaniami, „Dziewczyna z igłą” Magnusa von Horna otrzymała także statuetkę w kategorii najlepszy film.

Do twórców obrazu trafiło łącznie aż 11 nagród.

27. gala Polskich Nagród Filmowych Orły odbywa się w Teatrze Polskim im. Arnolda Szyfmana w Warszawie.

27. Polskie Nagrody Filmowe Orły

– LISTA LAUREATÓW:

NAJLEPSZY FILM

„Dziewczyna z igłą”, reżyseria Magnus von Horn

producent: Lava Film, Nordisk Film Creative Alliance

NAJLEPSZA REŻYSERIA

Magnus von Horn – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZY SCENARIUSZ

Magnus von Horn, Line Langebek – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZA GŁÓWNA ROLA KOBIECA

Vic Carmen Sonne – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZA GŁÓWNA ROLA MĘSKA

Filip Pławiak – „Biała odwaga”

NAJLEPSZE ZDJĘCIA

Michał Dymek – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZA MUZYKA

Frederikke Hoffmeier – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZA DRUGOPLANOWA ROLA MĘSKA

Julian Świeżewski – „Biała odwaga”

NAJLEPSZA DRUGOPLANOWA ROLA KOBIECA

Trine Dyrholm – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZY FILM DOKUMENTALNY

„Wanda Rutkiewicz. Ostatnia wyprawa”

Reżyseria: Eliza Kubarska
producent: Braidmade Films

NAJLEPSZY MONTAŻ

Agnieszka Gliška – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZA SCENOGRAFIA

Jagna Dobesz – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZE KOSTIUMY

Małgorzata Fudala – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZA CHARAKTERYZACJA

Anne Cathrine Sauerberg – „Dziewczyna z igłą”

NAJLEPSZY FILMOWY SERIAL FABULARNY

„Matki pingwinów”

Reżyseria: Klara Kochańska-Bajon, Jagoda Szelc

Scenariusz: Klara Kochańska-Bajon, Dorota Trzaska, Nina Lewandowska

producent: Mental Disorder 4 dla Netflix

NAJLEPSZY DŹWIĘK

Johnnie Burn, Tarn Willers – „Strefa interesów”

ODKRYCIE ROKU

Maria Zbąska – reżyseria – „To nie mój film”

NAJLEPSZY FILM EUROPEJSKI

„Anatomia upadku” („Anatomie d’une chute”)

Reżyseria: Justine Triet

Francja

TVP Info/ PAP



ŚMIECH NA ZDROWIE

– Dlaczego nie jesteś żonaty?
– Przyprowadzałem do domu różne kobiety ale nie podobały się matce.
– Przyprowadź podobną do matki.
– Przyprowadziłem, ale nie podobała się ojcu...

– Stary, dlaczego nie zgolisz tej brody?
– Nie mogę... To przez chorobę genetyczną.

– Serio? A co to za choroba?
– Brzydki ryj.

– Jasiu, kogo częściej słuchasz, mamy czy taty? – pyta nauczycielka w szkole.
– Mamy.

– A dlaczego?
– Bo mama więcej mówi!

Rozmawiają dwie sąsiadki:
– Wie pani, ten sąsiad z parteru to bardzo dobry człowiek. Cały swój dorobek przekazał sierocińcowi.

– A dużo tego było?
– Ośmioro dzieci!

Na zakupach w osiedlu:
– Proszę pani, a może rękole dostanę?

– Proszę poczekać, sprawdzę...
A po chwili:
– Niestety, jest Hoop Cola, Coca-Cola, jest też Pepsi, ale Ru-Coli nie ma.

Spotykają się dwie znajome:
– Wiesz, straciłam na wadze.
– I nie cieszysz się?

– No nie, bo kupiłam wczoraj wagę za 50 euro, a dzisiaj jest w promocji o 50 proc. taniej.

Kobiety nie piją, bo wiedzą doskonale, że wszyscy mężczyźni są piękni.

Pacjent wchodzi do gabinetu, a lekarz:

– Proszę stanąć przy oknie i wytknąć język.
– Ale dlaczego?
– Aaa... Bo nie lubię tej baby, co mieszka naprzeciwko.

Przy zakupie auta:
– Obejrzałem to auto które ma być sprzedane i widzę w nim tylko jeden plus. Na akumulatorze.

W biurze, szef krzyczy na pracownika:

– Już sam nie wiem, czy to ja jestem niespełna rozumu czy pan!
– Jestem głęboko przekonany, że nie zatrudniłby pan wariata.

